culpa alicuius tertij, vel quod is, in cuius bonũ sunt appositæ, non velit præstare, quod ad id ex parte ipsius est requisitum, nõ reddi inualidam vocationem sub ea conditione factam: quia absque dubio ea est voluntas sub tali conditione vocatis ad maioratum. Cùm enim primo loco sub conditione illa eum vocet, quem præ cæteris omnibus optat obtinere eum maioratum, in eoque conseruari nomen, & familiã, & qui coniunctior esse solet, vtique censendum non est, ob defectum eius conditionis absque vlla illius culpa, velle; vt alius, quem vlterius vocat, & illi prio ri postponit, succedat sine eadem conditione in eodem maioratu, illeq; prior eo iam adepto, priuetur, atque emolumentis ex illo perceptis. Hoc idẽ confirmat Molina, vbi supra, num. 26. argum. l. cum tale, §. falsam causam, ff. de conditionibus, & demonstrationibus, atque ex glo. 1. l. quæ sub conditione, §. quoties, verb. defectus, ff. de conditio. institut. & ex glos. l. 1. verb. manifestum, C. de institut. & substit. quorundamq; doctorum autoritate. Itemque, quoniam voluntas præsumpta institutoris primum locũ obtinere debet in interpretanda eius dispositione, iuxta l. in conditionibus, in princ. ff. de condit. & demonstrat. cuius verba sunt. *In conditionibus primum locum voluntas defuncti obtinet*, (vbi glos. ait, vt prolata conditio non habeatur pro conditione, si illud voluit testator) *eaque regit conditiones*. Quæ verba, & glossa, apertè confirmant hanc nostram, & Molinæ, sententiam.

Ex his facilè constat, esto ab aliquo tertio impeditum esset matrimonium vocati ad maioratum per vltimam voluntatem sub conditione, si aliquam duceret vxorem, si tamẽ nulla fuit culpa ita vocati, quo minus matrimonium celebraretur, non amittere maioratum ex præsumpta voluntate testatoris, vt rectè Molina, vbi supra, num. 27. obseruat. Nihil impediente, quòd, si culpa tertij, absque vlla culpa eius, cui hæreditas, aut legatum, sunt relicta sub conditione mixta ex potestatiua, & casuali, impediatur impletio conditionis, nõ habeatur pro impleta, sed pro deficiente, in vltimis voluntatibus, deturq; actio ita instituto aduersus impedientem ad interesse, vt habetur l. inde Neratius. §. idem Iulianus, ff. ad l. Aquil. Modò tamen ille sit soluendo, alioquin conditio habetur pro impleta in vltimis voluntatibus, vt ibi affirmat glossa, non secus, ac si impedimentum obuenisset à natura, & non culpa alterius, haberetur conditio pro impleta in vltimis voluntatibus, vt ibidem affirmat textus, & latè prosequitur hæc Molina, vbi supra, à num. 20. Interim enim dum interesse obtineri potest ab eo, cuius culpa conditio illa non fuit impleta, voluit illud ius, vt, etiam in vltimis voluntatibus, haberetur pro non impleta, contra regulam alioquin generalem in eisdem vltimis voluntatibus. In re autem proposita, contrarium erit dicendum ex præsumpta institutoris maioratus voluntate, nẽpe, etiamsi malitia alterius impeditum sit matrimonium, dari quidem mulieri, aut hæredibus illius, actionem ad interesse aduersus impedientem; vocatum verò ad maioratum sub ea conditione, neque maioratu, neque emolumentis inde perceptis, esse priuandum; eò quòd absque vlla ipsius culpa conditio non sit impleta: in quo euentu ea præsumenda est esse voluntas institutoris, esto maioratus contractu irreuocabili sit ab eo institutus. Lege apud Molinam in additione ad nu. 26. & 27. citatos, duas exceptiones in vtraque re proposita.

A

B

C

D

E

DISPVT. 614.

De conditionibus, aut modis, vt vocatus ad maioratum ducere non possit vxores certæ qualitatis: aut vt ducere teneatur vxorem arbitrio, vel consilio alterius.

SVMMARIVM.

1 *Conditio, aut modus, apposita vocato ad maioratum, quòd maioratus transeat ad vlterius vocatum, si ducat mulierem talis conditionis, vt ex Iudæis, aut Saracenis, nisi seruentur, transit maioratus ad vlterius vocatum.*

2 *Maioratum num amittat, qui ignorantia inuincibili non seruat eam conditionem, aut modum illum ducendo, quæ conditionis prohibitæ non reputabatur, ex mente præsumpta institutoris pendet. Et in dubio, qualis eius mens fuerit, censendum est, eum non amittere.*

3 *Quando res esset occulta, non teneretur possessor maioratus illum deferere in foro conscientiæ, antequam id detegeretur.*

4 *Ad maioratum vocatio si fiat sub conditione, aut modo, vt vxorem ducat ex arbitratu, aut voluntate alterius, vel iuxta consilium illius, inualida est talis conditio, aut modus, censeturq; non apposita. Si autem fiat sub conditione, aut modo, vt consulat aliquem circa vxorem ducendam, valida sunt. Si tamen admodum difficile peti ab illo id consilium posset, obligatio non est seruandi eam conditionem, aut modum.*

5 *Vocatio ad maioratum, aut relictum, sub conditione, si consulat aliquem ad matrimonium contrahendũ, non expirant regulariter, si ille non consulatur, quia mortuus erat tempore nuptiarum. Quod si esset modus, nulla ea de re est dubitatio.*

QVod ad primum attinet, ex dictis disput. 207. satis constat, eiusmodi conditionẽ, aut modum, validè imponi, nisi apponatur in pœnam. Talis enim conditio non impedit simpliciter matrimoniũ, liberorumq; procreationem in commune reipublicæ bonum. Quare, si ea conditio non impleatur, aut fiat transgressio modi inducẽtis priuationem maioratus, deuolutionemque illius ad vlterius vocatum, amittitur maioratus, l. cum ila legatum, l. hoc modo, & l. hoc genus, ff. de condit. & demonstrat. & affirmat communis doctorum sentẽtia, quam Molina, lib. 2. de primog. cap. 13. num. 28. refert, ac sequitur. Quare, si maioratus institutor onus vocatis iniungat, vt contrahere non possint cum descendentibus ex Iudæis, aut ex Saracenis, vel cum ignobilibus, vel cum habente aliquam aliam similem qualitatem, neque ea conditio, aut modus, cum ea præcisione obligans, seruetur, transit maioratus ad sequentem ad illum vocatum. 1

Dubium autem est, vtrum, si ita vocatus contraxit cum ea, quæ communiter reputabatur carere eis omnibus qualitatibus, & insuper, facta competenti diligentia ad id sciendum, non competit illas habere, ac proinde ignorans inuincibiliter eas habere cum illa contraxit, posseaq; comperiatur eas habere, vtrum, inquam, tunc amittat maioratum. Molina, vbi sup. à nume. 28. tametsi trepidus, & anceps, tanquam in æquiorem, & benigniorem sententiam, propendet, præsertim quando id onus iniungitur tanquam modus, & non tanquam conditio, vt regulariter iniungi solet in eiusmodi vocationibus ad maioratum, non amittere maioratum. Quæstio.

Ducitur

Fundamentum. Ducitur l. si quis patrem, ff. ad Maced. vbi, qui pecuniam mutuo dedit ei filiofamilias, qui communi æstimatione talis non habebatur, conceditur aduersus eum actio, nihil impediente senatusconsulto Macedoniano, non secus, ac si filius familias non esset. Quamuis enim, qui cum alio contrahit, inuestigare diligenter qualitates illius debeat, an habeat aliquã, quæ vitiet contractum, aut impediat, ne ex illo actio competat, alioquin id sibi imputare debet, vt habetur l. qui cum alio, ff. de reg. iur. id tamen fallit quando ignorantia esset multum probabilis, ac iusta, seu inuincibilis, ex eo, quia ille publicè reputabatur nihil tale habere, argum. l. miles, §. mulier, ff. ad l. Iuliam, de adul. & l. Barbarius, ff. de offic. prætor. per quæ iura id affirmant Alex. Decius, & alij, quos Molina, num. 30. refert.

2 Potius tamen dicendum arbitror, id expendendum, iudicandumque esse ex verbis, & affectu institutoris maioratus, & ex alijs circumstantijs concurrentibus: quare, si intelligatur, mentem institutoris fuisse, etiam quando vt modum id disposuit, velle, vt, esto ex ignorantia inuincibili contrahieret cũ muliere eius qualitatis, amitteret maioratum, & transiret ad vlterius vocatum, ne ea macula reperiretur in successore, qui tãquam caput familiæ ipsius obtinere deberet eum maioratum, vtique illum amitteret successori: quoniam validè, ac licitè apponere potuit eum modum illa de causa. In dubio tamen censendum esset illum non amittere, etiamsi tanquam conditio id fuisset appositum: quoniam in dubio melior est conditio possidentis: & quoniam in dubio propendendum est in eam sententiam æquiorem, ac benigniorem, vt ille absque vlla sua culpa non amittat maioratum.

3 Dubium est. Quid, si absque dubio sit præsumptio, mentem institutoris fuisse, vt, esto cum ignorantia inuincibili contraheret cum muliere eius qualitatis, amitteret nihilominus maioratum, & transiret in vlterius vocatum? tenebiturne in foro conscientiæ illum relinquere, & tradere successori, eo ipso, quod sibi constet, mulierem cum qua contraxit, affectam esse ea qualitate? Dicendum arbitror, si res sit occulta, cum in rebus honoris, & famæ, interim dum res est occulta, & nulla oritur infamia, perinde res habeat, ac si non esset, præsumendum esse, institutoris voluntatem non esse, vt in eo euentu possessor maioratus, qui ad ipsum plus, quàm cæteri vocati, pertinet, cum tanto suo dedecore, & detrimento, relinquat maioratum, & alteri eum tradat: præsertim, quia id efficere non posset, nisi rem manifestando, eò quòd non possit pro suo libito priuare successione illius liberos suos ex illa vxore, illique statim se opponent, nisi res detegatur, ac sciatur, qua de causa in ipsorum detrimentum eum alteri tradat. Neque verisimile est, institutorem velle in eo euentu exponere illum tanto periculo conscientiæ, vt cũ suo tanto detrimento bonorum temporalium, honoris, ac famæ, exerceat rem adeò difficilem, qualis est id detegere, & spoliare se eo maioratu. Atque in dubio, an illa adeo irrationabilis esset mens illius, melior esset conditio possidentis. Præsumendumque esset, principem non velle admittere adeo duram, & irrationabilem conditionem, ac modum, ita instituentis maioratus.

Ad fundamentum. Ad l. verò, si quis patrem, dicendum est, longè diuersam esse rationẽ de priuilegio Macedoniani concesso filijs familias circa mutuum ipsis factum, & de dispositione alicuius de suis bonis instituendo maioratum pro suo beneplacito, & cum grauaminibus & modis, non iniustis, quæ vellet. Hoc enim secundum vim habet, etiam circa ignorantes inuincibiliter, si ea sit mens institutoris: primum verò, & alia, quæ similiter iure positiuo sunt instituta, æquitas non patiebatur, vt se extenderent, etiam ad ignorantes inuincibiliter cum iactura suorum propriorum bonorum.

Molina vbi sup. num. 34. ait, se aliquando vidisse, vocatos ad maioratum cum eiusmodi clausulis, antequam cum aliqua matrimonium celebrarent, corã iudice loci à quo eius mulieris origo pendet, inquirere de gente illius, longasq; probationes ea de re ad perpetuam rei memoriam facere. Non tamen probat eiusmodi nimiam, & extraordinariam diligentiam in iudicio, ne ex ea dolus præsumatur, & ne occasio sit litium ea ipsa de re: præsertim cum, vt vltius essent momenti aduersus vlterius vocatum, fieri deberent, ipso ad eas faciendas citato. Laudat verò diligentem earum qualitatum extra iudicium inquisitionem factam, ne ipse circumueniatur, & vt, si circumuentum se inueniat, possit eas præsentare in iudicio ad probãdam suam sufficientem diligentiam, & ignorantiam inuincibilem, quatenus id prodesse ei, iuxta hactenus dicta poterit. Hæc de primo eorum, quæ proposita sunt.

Quod ad secundum attinet, si cõditio, aut modus sit, vt ducere teneatur vxorem arbitrio alterius, puta patris, aut matris, curatoris, aut alterius, inualida est talis conditio, aut modus, tanquam impeditiua matrimonij, eiusque libertati contraria. Ita habetur l. cum tale, §. si arbitratu (alias incipit, rescriptum est) & l. filiæ fuæ, ff. de condit. & demonstr. l. turpia, §. 1. ff. de leg. 1. & affirmat communis sententia, quam referunt, ac sequuntur Molina vbi sup. nume. 35. & Acosta, §. si arbitratu. ampl. vlt. atque disput. 207. ex Gama retulimus, iuxta eam fuisse iudicatum in Lutano senatu circa legatum fœminę cum eo onere relictum. Eamque sententiam ait Molina intelligere doctores communiter, siue in arbitrium, siue in liberam voluntatem alterius, tales nuptiæ relinquantur. Cùm autem disputatione præcedente dictum sit, validam esse dispositionẽ, qua aliquid alicui relinquitur, si talem determinatam duxerit, neque id minus cum libertate nuptiarum pugnet; quàm si idem relinquatur eidem sub conditione, vt arbitrio talis ducat vxorem, imò minus, cùm arbiter multas sub diſiũctione possit ei proponere, ex quibus vxorem eligat, profectò non facilè redditur ratio, cur vna conditio validè sit apposita, & non alia. Neque video quid aliud de hac re commodius dici possit, quàm hæc pendere ex dispositione iuris humani, illiq; esse standum interim, dum non abrogatur, & aliud sancitur. Vtinam autem pauciora ciuilia iura ab Ethnicis fuissent sancita, & à principibus Christianis in suis regnis recepta.

Si autem conditio, aut modus, sit, vt petere teneatur ab aliquo consilium, quam ducat vxorem, sanè quia, illo petito, non astringitur illud sequi, sed ducere poterit, quam voluerit, tunc ea conditio, aut modus, validè apponitur, vt communis doctorum sententia affirmat, quam Molina vbi sup. nu. 36. refert ac sequitur. Neque est audiendus Acosta ampliatione citata, qui cõtrarium affirmat, ductus ea ratione, quòd ea cõditio retardare possit matrimonium, dum acceditur ad petendum consilium, & deliberatur. Dum enim id excogitare voluit tanquam rationem, cur cõditio, vt ducat vxorem alterius arbitrio, nulla sit, hanc aliam sibi persuasit opinionem, contra communem doctorum sententiam, quam communem sententiam confirmat l. cum tale, §. Męuię, ff. de condit. & demõstr. dum ea lex docet, validam esse conditionem, quæ non impedit, sed retardat matrimonium. Quod præsertim habet locum ex tam iusta causa, atque est, vt consilium petatur ad vtilius, & melius celebrandum matrimonium. Quando autem conditio esset, vt non solum consilium peteretur, sed etiam vt iuxta illud celebraretur matrimonium,

A

B

C

D

E

4

monium, inualida esset conditio: quia iam esset conditio alterius arbitrio illud celebrãdi. Quando item tam difficilè peti posset, vt id impedimento esset, vt celebrarentur matrimonia, cessaret obligatio seruandi talem conditionem, aut modum, vt cum Panor. & alijs, affirmat Molina vbi sup. nu. 39.

5 Dubium est, quãdo aliquid est relictum alicui sub conditione, vt ad matrimonium celebrandum consulat aliquem designatum, si is designatus è vita discedat ante tempus contrahendi, vtrum expiret legatum, aut relictum, quasi deficiente conditione, sub qua est relictum. Alexand. Felin. & Roder. Xuarez. quos Molina vbi sup. num. 4. refert, affirmanter responderunt, ducti l. cum tale. §. si arbitratu, ff. de condit. & demonst. vbi habetur, si discedat persona, cuius arbitratui nuptiæ commissæ sunt, legatum non cessare: quia conditio pro nihilo est: ex quo textu inferri videtur, quod si conditio fuisset valida, mortuo eo, cuius arbitrio res est commissa, defecisse conditio censetur. Quamuis autem Molina numero 41. subiungat, sententiam hanc simpliciter sumptam veram esse, admittendam tamen non esse in Hispanis maioratibus propter rationem disputatione præcedente redditam, quia videlicet non est præsumendum, mẽtem institutoris esse, vt primò vocatus, ob non impletam eam conditionem absque vllã sua culpa, priuetur maioratu, & transeat ad vlterius vocatum. Quãuis, inquam, ita sentiat Molina; ego tamen, neque eã sententiam admittendam regulariter censeo in legatis, non solum si tanquam modus legati id apponatur (in quo omnes conueniunt) sed etiam simpliciter: quoniam rarò ex circunstantijs concurrentibus præsumendum erit, eam fuisse voluntatem testatoris, qui & legatum, & conditionem illam, in bonum solius legatarij solet statuere: in similibus autem conditionibus potius voluntati testatoris, quàm generalibus regulis conditionum est standum, vt disputatione præcedente dictum, comprobatumque est.

DISPVT. 615.

De conditionibus, aut modis, circa nominis, ac armorum delationem.

SVMMARIVM.

1 *Successores in maioratu vnde ortum habuit, vt agnomen & arma institutoris accipiant, & vt ad id astringi cõsueuerint. Successores verò in varijs regnis arma, seu insignia singulorum solent accipere, non uerò agnomina Regum, quibus succedunt.*

2 *Si ad maioratum aliquis vocetur sub vera conditione, vt assumat agnomen & insignia institutoris, neque dominium, neque ciuilissimam possessionem comparat, nisi prius conditionem impleat. Atque eo ipso, quòd illam transgreditur, res cum fructibus ex eis perceptis, restituere tenetur successori. Quando verò id apponitur tanquam modus (vt regulariter fit) cõparat dominium ac possessionem ante modum impletum, nisi institutor aliud statuat. Atque tunc modus æquipollet conditioni. Et quando ex transgressione eiusmodi res cum fructibus sint restituendæ.*

3 *Conditionem assumendi agnomen & arma institutoris quando uocatus censendus sit transgressus, ut maioratus ad alium transeat.*

4 *Modum, ut assumat agnomen & arma institutoris quando uocatus ad maioratum censendus sit transgressus, ut maioratus transeat ad ulterius uocatum.*

5 *Vocatus ad maioratum sub conditione, aut modo, vt assumat agnomen & arma institutoris, assumere illa tenetur, esto minus decentia sint.*

A 6 *Maioratus unus si institutus sit sub cõditione, aut modo, ut successor assumat agnomen & arma institutoris sine admixtione alterius agnominis & armorũ, non potest simul habere alium maioratum, qui conditionem, aut modum, assumendi agnomen ac arma habeat. Secus si institutores utriusque solum obligent assumere agnomen & arma.*

7 *Quando multi maioratus in eodem successore concurrunt, si cætera paria sint, cognomen & arma antiquioris, itemque paterni, præponi debent agnomini et armis minus antiqui, materni, aut uxoris. Et quando hæc non omnino usu seruentur. Et multa de armis regnorum Hispaniarum.*

8 *Cogi an possit successor in maioratu sumere agnomen & arma institutoris, quando id institutor non præcepit.*

B 9 *Capellæ, aut sepulchri, institutor si præcepit ut ibi arma, & nomen apponerentur, implendum id est. Non uerò si præciperet fieri aliquid, quod gentilitatem saperet, minimeque deceret.*

C Vm maioratus Hispani, inter alios fines institui soleãt, in memoriam eius, qui illorum est autor, atque in splendorem, memoriamque familiæ, quæ ab eo propagatur, cuiusque ille præcipuum est caput, à quo cæteri nobilitatem, agnomenque accipiunt; inde effectum est, vt consuetudine in Hispanijs sit introductum, vt successores in maioratu agnomen primi instituto ris accipiant, eiusque arma, seu insignia, deferant, & C vt ad vtruque maioratus institutores non immeritò astringere soleant futuros successores in eo maioratu. Ex eo autem præcepto in Hispanijs non colligitur, mentem institutoris maioratus esse, vt filijs præferantur masculi vlterioris gradus ac lineæ, vt bene Molina affirmat lib. 2. de primog. ca. 14. nume. 9. quicquid sit de alijs nationibus ob varios earum mores ac statuta. Successores autem in regno, arma quidem, seu insignia, regni accipiunt: quod si plura regna illis accrescant, vel ex matrimonio, quod contrahant, vel iure successionis, aut belli, variorum etiam regnorum arma, seu insignia accipiunt, vt vsu in Hispanijs, & extra Hispanias est receptum; agnomina verò antecessorum non accipiunt: propterea quòd, ob regiæ dignitatis præstantiam, satis vnicuique Re D gum sit suum nomen proprium. In Gallia licet non sint maioratus more Hispaniarum, vt tamen Molina lib. 2. de primog. c. 14. numero 2. ex Tiraquello refert, solus primogenitus arma, seu insignia, familiæ plana atque simplicia defert; cæteri verò filij posterius nati aliquid eis admiscent; vt fit aliquod discrimen, quo primogeniti à non primogenitis secernantur ac dignoscantur. In Hispanijs verò, cum successores in maioratu, qui primogeniti esse solent, teneãtur arma & cognomen accipere, cæteri ad neutrum astringuntur: tametsi vtrunque honoris causã accipere soleant.

Cum autem præceptum, quo maioratus institutor 2 onus successoribus in eo maioratu iniungit, vt cognomen ipsius assumãt, armaque seu insignia ipsius deferant, iustum sit, nihil iniquitatis, aut indecentiæ cõtinens, vtique seruandũ est à successoribus in maioratu; alioquin eo sunt priuãdi, trãsitque in vlterius vocatum, vt affirmat communis doctorum sententia, quam referunt ac sequuntur Greg. Lopez. l. 3. titu. 4. p. 6. glo. vlt. & Molina vbi sup. nu. 10. concinitque, l. hoc iure, §. vlt. ff. de donat. & l. si sciendum & l. facta, §. si sub conditione vers. si verò nominis ff. ad Trebel. Hęc verò duo posteriora iura manifestè supponunt, hæredem sub conditione institutum, vt accipiat nomen testatoris, etiamsi grauatus sit restituere hæreditatem alteri, teneri eam conditionem, aut modum implere, & idem supponunt de simili legatario; cæte-

cæterum quando non vult esse hæres: quia iudicat id A sibi non expedire, & cogitur hæreditatem adire, vt eam continuo restituat fideicõmissario, iuxta ea quę disp. 186. dicta sunt, meritò in eis iuribus subiungitur, posse iudicem eam cõditionem remittere, vt hæreditatem, non in suum, sed in fideicommissarij tantummodò commodum, adeat.

3 Quando quis ad maioratũ esset vocatus sub vera conditione, si agnomen, arma, seu insignia, instituto ris assumeret, tũc sanè neque dominium, neque possessio illius, etiam ciuilissima, transiret in illum, nisi impleta conditione, ac dependenter ab impletione conditionis: eaque de causa assumere illa teneretur, antequam apprehenderet realem eorum bonorum possessionem: quandoquidem nihil esset, quod impedire posset, se statim eo nomine appellari, & profiteri arma assumere, eaque depingi, aut sculpi statim facere, nisi iam essent depicta, aut insculpta, in rebus maioratus, vt esse solent in domo, & in rebus alijs, quæ ad ipsum deueniunt. Quin, si occuparet bona maioratus, neque conditionem illam tampore congruo impleret, tenetur restituere vlterius vocato res cũ fructibus ex illis perceptis, iuxta ea quæ disp. 611. dicta sunt. Vt tamen Molina vbi sup. num. 12. bene obseruat, rarò hoc onus vocatis ad Hispanos maioratus imponi solet tanquam conditio, sed eis tanquã modus solet id onus imponi. Quare necesse non est, eum, qui ad maioratum sub eo modo vocatur, illum implere ante dominium & possessionem, etiam realem, maioratus comparatam, sed satis est implere eũ postea tempore congruo. Quod intellige, nisi institutor præcipiat, vt id fiat ante comparatam possessionem, etiam ciuilem, iuxta ea quæ dispu. 611. dicta sunt. Atque tunc modus conditioni æquipollebit: sicut etiam conditioni æquipollebit, si institutor, esto non præcipiat modũ impleri ante apprehensam possessionem, præcipiat tamen, vt, qui eum non seruauerit, censeatur nunquam vocatus ad eum maioratum: in quo euentu, si modo contraueniatur, res, cum fructibus ex eis perceptis, restitui debent vlterius vocato, vt ibidem hęc omnia dicta sunt. Atque vniuersim idem circa hunc modum est dicendum, quod circa modos iniunctos ab institutore maioratus ibidem in genere est dictum.

4 Quando cognominis, armorumque, delatio tanquam conditio vocato ad maioratum est iniũcta, statim ac maioratus alicui est delatus, tenetur cum primum commodè potuerit, eam implere; alioquin eo ipso maioratum amittit vlterius vocato; præsertim, si admonitus, conditioni contraueniat, vt bene Molina vbi sup. nu. 13. & à nu. 20. ait. Imò eo ipso, quòd contrauenit, aliud nomen, & alia arma deferendo, & non illa, meo iudicio, etiamsi admonitus non sit, censetur conditio defecisse, amissumq; proinde esse maioratum vlterius ad illum vocato.

Quando verò id onus tanquam modus iniũctum est vocatis ad maioratum, dubium est, vtrum, vt is, ad quem maioratus est delatus, illum, ob non obseruatum eum modum, amittat vlterius uocato, necesse sit, eum ad moneri prius à iudice, & post admonitionem elabi annum integrum, in quo modum non impleat, quẽadmodum vt hæres, aut legatarius, vel ex quutor testamenti, amittant hæreditatem, legatum, aut commodum à testatore ipsis relictum, ob nõ mãdatam exequutionì voluntatem testatoris ipsis ab eo iniunctam, necesse est, vt, admoniti à iudice, labatur post eam admonitionem annus integer, in quo illã non impleant, vt ex authentico hoc amplius. C. de fideicom. & ex authentico de hęredib. & fal. §. si quis autem non implens. disp. 251. dictum est.

Molina vbi supra, cum fusè disputasset, nume. 23. rectè ait. Etiamsi maioratus institutio, modique iniunctio, per vltimam voluntatem esset facta. requiri quidem interpellationem, vt modum seruet, non tamen esse necessarium elabi annum, vt maioratum amittat, & deuoluatur ad vlterius ad illum vocatum, neque in re proposita locum habere dispositionem illorum authenticorum. Ratio est, non solum, quoniam modus, de quo loquimur, breuissimè impleri potest, per epicheiamque est censendum, authentica illam de illo non fuisse loquutã, sed etiã quoniam is, ad quem maioratus est deuolutus, deferendo aliud nomen, & alia arma, non solùm non seruat modum, sed etiam illum transgreditur, eique contrariatur, repugnando oneri ab institutore sibi iniuncto, cum illius iniuria & vilipendio: in quo euentu credendum non est, voluntatem institutoris esse, vt priùs elabatur annus, in quo toto contraueniatur dispositioni ipsius, antequam ille maioratu priuetur: neque item est credendum, id disponere intendisse: disputatione autem citata dictum est, quando constat aliud intendisse testatorem, voluntati ac dispositioni illius esse standum, neque expectandum annũ, iudicisque admonitionem. Adderem, eo ipso, quod modo contraueniatur, vtendo alio nomine, aliaque arma, & non institutoris, assumendo ac deferendo, amittere maioratum ob modi transgressionem, & deuolui ad ulterius vocatum, esto nulla admonitio præcesserit: admonitionem verò solùm dicerem necessariam, quando ille se haberet negatiuè, neque institutoris arma, neque aliqua alia, assumendo ac deferendo.

C Quę autem de eiusmodi conditione, aut modo, dicta sunt, quando maioratus vltima voluntate fuit institutus, multò magis habent locum, quando cõtractu irreuocabili fuit institutus: quoniam authentica, hoc amplius, solùm loquitur in vltimis volũtatibus: & quoniam, vt cum communi doctorum sententia ait Molina, vbi sup. num. 24. modi & conditiones in contractibus appositi, si tempus non sit præfinitum, intra quod impleri possint, quàm primum commodè fieri possit, impleri debent, neque illis vnquã est contraueniendum. Quòd si in maioratus institutione, quocũque modo facta sit, ponatur clausula, quòd quandocunque possessor, modo, aut conditioni, alicui contraueneri, priuetur maioratu, vt frequenter apponi solet, tunc eo ipso, quòd contrauenitur, possessor illius potest priuari maioratu.

D Molina vbi supra nume. 25. ait, teneri vocatum 5 ad maioratum seruare conditionem, aut modũ, impositum assumendi cognomen institutoris, & deferendi eius arma; modo tamen honesta sint, & non turpia ac indecentia, comparatione eius, qui ad maioratum vocatur. Ducitur. l. sed sciendum, & l. facta, §. si sub conditione, vers. si verò nominis. ff. ad Treb. quæ id docent de hærede sub illa conditione grauato restituere alteri hæreditatem. Atque in eadem sententia est Greg. Lopez. l. 3. titu. 4. par. 6. glo. vlt. Certè diuersa est ratio de hærede grauato, qui non vult adire hæreditatẽ, & cogitur illam adire, vt eam tradat fideicommissario, de quo illis in iuribus est sermo: is enim non tenetur assumere cognomen E testatoris, si indecens sibi sit, etiamsi sub ea conditione sit hæres institutus, neque tunc necesse est, vt iudex remittat talem conditionem, aut modum: atque id est, quod illa iura disponunt. In institutore verò maioratus, qui sui memoriam desiderat, & cum eo onere ad fruendum suis bonis vocat, neminem cogendo vocationem acceptare, non iudeo cur reijciẽda sit conditio, aut modus, esto id cognomen, & arma, minus decentia sint vocatis ad eum maioratum. Et quando maioratus contractu irreuocabili esset institutus, sub eaque conditione vocationes fierẽt ad eum maioratum, certe inualida esset vocatio, nisi impleretur ea conditio, vt ex dictis in præcedentibus satis liquet.

Quan-

Quando vnus maioratus esset institutus sub conditione, aut modo, vt possessor illius teneretur assumere solum cognomen, aut sola arma institutoris, sine admixtione alterius nominis, aut aliorum armorum, vt aliquando solet præcipi, tunc, siue alius maioratus sit similiter institutus, siue sub conditione, aut modo, vt assumat cognomen, & arma institutoris, non potest unus & idem succedere simul in vtroq; maioratu, sed tenetur alterum eorum eligere, quem maluerit: eò quòd adimplere non possit præceptum vtriusque institutoris, & onus, sub quo vterque maioratus est relictus. Ita Molina vbi supra, nume. 26. & 27.

Vtrum autem idem sit dicendum, quando vterq; institutor præcipit assumi cognomen ipsius, & arma, nihil addendo, quo iniungeret, vt ea sola, sine aliorũ admixtione, assumerentur. Multi, quos Molina vbi supra nu. 28. refert, affirmanter responderũt, quamuis non loquantur in particulari de maioratibus Hispanis. Ducti, quòd, cùm id iniungatur in institutoris ac familiæ memoriam, atque ex parte institutor; eiusque familia, obscuretur admixtione alterius cognominis, & armorum, censendum sit, id illos intendisse. Molina tamen num. 30. ait, id nunquam in Hispanijs in forensibus controuersijs fuisse admissum; cõtrariumque vsum esse receptum, cui est standum. Ei verò consuetudini suffragatur, quod, qui cognomen & arma vtriusque institutoris defert, simpliciter paret præcepto ac grauamini ab vtroque iniuncto. Et quoniam, cùm vtraque forma in maioratuum institutionibus consueuerit poni, nempe, vt sola institutoris arma & cognomen, assumantur sine alia admixtione, & vt assumantur arma & cognomen; sane, q primum intendebat, sibi imputare debet, quod id non sufficienter expresserit, vtendo secunda forma, & nõ prima. Adde, in regnis, concursu plurimorũ regnorum in vno Rege, admisceri arma plurium regnorũ: maioratus autem Hispani, regna, præsertim Hispana, imitantur, quando aliud institutione non fuit expressum. Adde etiam, ex concursu duorum maioratuum in vno, augmento diuitiarum, & potentiæ, vnũquemque institutorum, eiusque familiam, magis nobilitari, celebrioremque fieri, quàm si ille vno tãtum maioratu potiretur.

7 Quando multi maioratus in vno homine concurrunt, si cætera sint paria, cognomẽ & arma antiquioris præferri debent cognomini & armis minus antiqui, ita vt antiquioris cognomen & arma primo loco assumantur & apponantur, argumento, l. 1. C. de cõsul. lib. 12. l. 1. C. de præfect. prætor. libr. 12. & l. 1. ff. de albo scrib. & cum alijs affirmat Molina vbi sup. num. 36. Dixi si cætera sint paria, quoniam, si maioratus posterior sit longè maior ac excellentior, præponuntur eorum arma & cognomen, argumento ferè iurium omnium, quę citata sunt. Sic Philippus II. Hispaniarum Rex, cùm morte Henrici, Luthanum regnum, vna cum prouincijs Orientalibus, & Occidentalibus, ei annexis, accepisset, honorificum locũ in titulo suorum regnorum, atque in armorum collocatione, vt par erat, illi cõcessit, eum præferẽdo multis alijs regnis iam antea coronæ Castellę annexis. Si item maioratui ex parte patris accedat maioratus ex parte matris, aut vxoris, etiamsi antiquior, & aliquãtulum maior, ratio postulat, vt maioratus paternus primum locum obtineat. Sic quamuis à Legionensi regno recuperari cœperit Castellæ regnum post Hispanias à Saracenis occupatas: quia tamen Castellæ regnum hæreditarium fuit Ferdinando primo, Legionense verò ei accessit ex Santia vxore, vt disputa. 576. dictum est; Castellæ regnum in titulo, & collocatione armorum, Legionẽsi regno ab eo tempore prælatum fuit. Neque refert, quod idem Castellæ regnũ prælatum etiam remanserit coronæ Aragoniæ, quãdo matrimonio Ferdinandi quinti Aragoniæ Regis cum Elisabetha Castellæ Regina coniũcta ea regna fuerunt. Tum quoniam id in pactum fuit ita deductum. Tum etiam, quoniam non expediebat, vt Aragoniæ regnum à Castellano deriuatum, illique quondam feudatarium, vsque ad captam hanc nostram ciuitatem Conchensem, quando ob suppetias ad illam capiendam à Rege Aragoniæ allatas, dominium etiam directum eius regni illi condonatum est, caput fieret Castellani regni, atque Hispaniarũ. His, quòd attinet ad Legionense regnum, accedit, quòd, cũ Castella, ante Hispanias à Saracenis occupatas, caput, Gothiorum tempore, fuerit Hispaniarum, suaq; amplitudine longè antecederet Legionense regnũ, neque Christiani dominium Castellæ, & cæterarum Hispaniarum, ex eo amiserint, quòd bello iniusto à Saracenis fuissent occupatæ; meritò tunc (recuperata præsertim parte regni Castellæ ab Hispanis, qui ad Legionem confugerãt) idem Castellæ regnũ prælatum eo modo Legionensi fuerit regno. Ex his constat, immeritò Carolum Molinæum vitio Hispanis vertere, quòd in titulo, & armis Castellanum regnum Legionensi antiquiori in Hispaniarũ recuperatione præferamus.

Admonet Molina vbi supra numer. 45. Quæ hactenus dicta sunt, de præferendo vno maioratu alteri quoad cognomen & arma, quando vnus & idẽ succedit in duobus maioratibus, quæ astringunt successorem in eis assumere cognomen, & arma primi institutoris, solùm intelligenda esse ex quadam decentia & congruitate, non verò quòd ad id omnino & simpliciter astringatur: consuetudine enim in Hispanijs est receptum, vt pro arbitrio præponere possit cognomen & arma eius, cuius voluerit, modo vtriusque institutoris arma, & cognomen, assumere non omittat.

Dubium est, vtrum, quando maioratus institutor non præcepit, successorem in eo, cognomen & arma primi institutoris assumere, sit ad id cogendus, possitque ea de causa priuari maioratu. Ad quod Molina vbi supra numero. 46. rectè respondet, non posse ea de causa priuari maioratu. Neque ego video, cur ad id cogi possit, esto decens, gratique animi sit, id efficere. Molina ait, quando institutor esset nobilissimus, posse successores ad id cogi à iudicibus alijs ad id mitioribus statutis eis pœnis, nisi id efficiãt. Eum legito.

Opere item est omnino implẽdum, si capellæ, aut sepulchri, institutor præcipiat, ut arma, aut etiam nomen, ipsius in eis apponantur. Si tamen præciperet aliquid fieri, quod saperet Gentilitatem, minimeque deceret uirum Christianum, id implendum nõ esset, vt cum Greg. Lopez. glos. vlt. citata Molina vbi sup. nu. 47. rectè affirmat.

DISPVT. 616.

Institutores maioratus, aut etiam successores in illo, quousque descendentibus institutoris præbere teneantur, aut non teneantur, alimenta, vel etiam dotes fœminis.

SVMMARIVM.

1 *Maioratus institutio quando legitimas aliorum non contingit, successor in illo non plus tenetur præbere alimenta descendentibus institutoris, quàm si ea bona uinculo maioratus alligata non fuissent.*

2 *Maioratus ut instituatur contingendo legitimas alijs debitas, facultas cur concedi non debeat, aut licitè possit, & quæ alimenta, ac qualia relinquenda singulis, quibus legitimæ debebatur.*

3 *Quibus relinquenda sint eiusmodi alimenta, & debẽtur, etiam à matre, si ipsa sit, quæ cum maioratum instituit, debẽturque etiamsi filij non egeant, aliundeque competentia habeant alimenta.*

4 *Institutor maioratus in eo, quod ratione alimentorum ita relinquit, nullum potest imponere grauamen.*

5 *Non est necesse eiusmodi alimenta relinqui titulo hæredis.*

6 *Maioratus institutor si non relinquat alijs filijs alimenta, aut competentia alimenta, non redditur nulla institutio, sed agitur, ut de bonis maioratus soluantur.*

7 *Illegitimis filijs si institutor maioratus competentia alimenta non relinquat, agunt ut de bonis uinculatis ipsis dentur.*

8 *Alimenta competentia postquam semel data sunt ijs, quibus legitima debebatur, neque maioratus institutor, neq; successores in eo tenentur illis, aut alijs, alimenta aliter præbere, quàm si ea bona titulo maioratus non haberent. Et quousque consanguineis, & quo ordine alimenta tribuere teneantur.*

9 *Alimenta, quæ ob egestatem à consanguineis debẽtur: officio iudicis petuntur, & quo modo exequutio fiat, quæ uerò debentur ratione legitimæ, iure actionis petuntur.*

10 *Alimenta annua, aut mensirua, nisi aliud sit dispositum, anticipata sunt soluenda.*

11 *Alimenta à iudice taxanda, & qualiter causa summaria tractari debeat. Neque de illis cognoscit iudex Ecclesiasticus inter laicos, nisi incidenter cum causa Ecclesiastica.*

12 *Circa alimenta an pacisci, ac transigi possit.*

13 *Alimentis alioquin debitis, priuari quis potest ex causis, ex quibus potest exhæredari, exceptis necessarijs ad vitam conseruandam.*

14 *Alimenta si semel integrè tradita sint, & iterum is alimentis indigeat, quando eitradi debeant, etiam de bonis vinculatis.*

15 *Alimenta quando vnus petit, & alius ei non deberi contendit, quãdo debitor cogi debeat ea præstare, & sumptus ad litem, & quando non, & quando is, cui præstari iubentur, teneatur cautionem præbere, quòd ea restitues, si succumbat.*

1 QVando, vt maioratus instituatur, necessaria non est regia facultas, quia in eo non continguntur legitimæ alijs filijs debitæ; sed illis saluæ manent, sane non alia incũbit necessitas, vel institutori maioratus, vel successori in illo, præbendi alimenta ascendentibus institutoris, vel descendentibus, quàm illa, quę incumbit alijs, qui neque maioratum instituũt, neque in eo succedunt; de qua copiosè dictum est disp. 168. disp. 228. §. causæ legitimæ, & potissimum disput. 228. in quinto effectu patriæ potestatis. Idem dicẽdum est, quando maioratus ex regis facultate instituitur, non quòd contingãtur legitimæ, sed quod, quãdo in hoc regno maioratus instituitur ex tertio, prætermittatur ex parte, aut in totum ordo in eo euentu præscriptus l. 27. Tauri, quæ est 11. titul. 6. libro 5. nouæ collect. tunc enim, cum non contingantur legitimæ alijs debitæ, non magis, vel institutori maioratus, uel successori in illo, necessitas incumbit alimenta præbere ascendentibus, uel descendentibus institutori, quàm si ipsa ea bona haberet uinculo maioratus minimè alligata.

2 Quando autem maioratus instituitur ex regia facultate, eò quòd ea institutione contingantur legitimæ descendentibus, aut ascendentibus debitæ, iam supra disput. 578. præsertim conclusione. 3. & 4. diximus, nostra sententia non debere, nec posse concedi eam facultatem, in præiudicium aliorum descendentium, quibus maior legitima ex legum præscripto sit debita. Itemque, deficientibus descendentibus, nec debere, nec posse, cõcedi facultatem, vt in uno ascendentium constituatur maioratus, cum præiudicio aliorum, quibus minuatur portio legitima eis ex legum præscripto debita. Ostendimus præterea, esto uera esset multorũ sentẽtia, qui affirmãt, posse Regem concedere talem facultatem, valideq; ac licitè ex ea facultate institui maioratum, contingendo, ipsis inuitis, legitimas descendentibus, aut ascendentibus, debitas; nihilominus relinquenda esse ex eisdem legitimis eiusmodi descendentibus competentia alimenta, pro qualitate, & conditione cuiusque, spectatis circunstantijs omnibus concurrentibus, atque relinquenda eis esse, non tantum tribuẽdo singulis eorum competentia alimenta singulis annis, interim dum viuunt, quæ exspirent, & cessẽt eis defunctis; sed etiam relinquenda, tribuendaque esse vnicuique ad alimenta competentia bona, quibus cõgruentem statum, siue matrimonij, siue alium, possit assumere, & in eo competenter sustentari, de eisque disponere in tempus post mortem suam. Vnde fœminis ad alimenta tribuenda est competens dos, vt nubere honestè possint pro qualitate sui status & cõditionis. Id verò disputatione citata ostendimus cũ Molina, & cum communi doctorum sententia, tametsi ex longè diuerso fundamento ab illo, cui Molina nitebatur; neque erit opus hoc loco illa repetere. Diximus verò cum eodem autore, & plerisque alijs relinquenda necessario esse eiusmodi alimenta singulis alijs filijs, ac filiabus, etiamsi aliunde habeãt competentia alimenta, & longè maiores opes: quæ omnia circa alimenta iterum asseuerat ac cõfirmat idem Molina, cum plerisque alijs, quos citat. li. 2. de primog. c. 15. Nunc uerò addendum ducimus, tam difficile id taxari, & mandari integrè exequutioni, & tam multas difficultates ac lites circa ea oriri alimenta, quæ eiusmodi maioratuum institutores descẽdentibus præstare tenentur, & quæ posteà successores in eodem maioratu tenentur præstare, ut hoc ipsum confirmet, minimè expedire concedi facultatẽ ad maioratum instituendum contingendo aliorum descendentium legitimas; præterquam quòd, nostra sententia, id licitè fieri non possit, vt disputatione citata ostendimus.

Vt autem, posita aliorum opinione, & consuetudine, qua eiusmodi facultates à Rege concedi solẽt, & iuxta illas maioratus constituti, contingẽdo legitimas aliorum descẽdentium, rem hanc ad summam redigamus. Quia eiusmodi alimenta cæteris descendentibus debentur, tanquam portiones legitimarum ipsorum, quas nefas est vlterius minuere, vt inde maioratus instituatur, sed portiones illæ, tanquam competentia singulis alimenta modo ex parte explicato sunt illis tradendæ, succeduntque loco integrarum legitimarum, ipsis alioquin ex legum præscripto debitarum, id quod docet communis doctorum sentẽtia, quam referunt ac sequuntur Couaru. 4. libr. Decret. part. 2. cap. 7. §. 6. nu. 15. Molina. c. 15. citato. nu. 2. & Gregor. Lopez. l. 11. tit. 4. par. 6. gl. 1. inde efficitur, vt eiusmodi alimenta longo interuallo distẽt, ab alimentis, quæ vel filijs illegitimis debentur, uel quę debentur alijs consanguineis legitimis egentibus, siue ascendentibus, siue descendentibus, aut collateralibus, ex solo capite indigentiæ & paupertatis eorum, de quibus disputationibus, in principio huius citatis dictum est.

Quare, quamuis mater, ratione indigẽtiæ filiorũ, non teneatur filijs suis illegitimis, aut etiã legitimis, nisi ad lac usque ad triẽnium, si commodè illud præbere eis possit, & ad reliqua alimenta teneat pater, vt disp. 168. circa quintũ effectũ patriæ potestatis dictũ est in

est,in re tñ proposita,si mater de parte sua maioratũ ex facultate regia constituat,legitimas aliorũ filiorũ contingendo,sane quia alijs filijs ęque debetur legitima in bonis patris, tenetur illis relinquere competentia alimenta modo explicato,saltẽ quãtũ sufficiat ad medietatem eorum alimentorum, ita vt reliquam medietatem accipiant de bonis patris. Ita Molina c. 5.citato nu.3. Hæc tñ alimenta neque à patre, neque à matre,debentur nepotibus,aut pronepotibus, qñ competentia alimenta acceperunt ipsorũ parentes, aut si ipsorum parentes superstites sint: qm,eiusmodi alimenta debentur loco legitimæ,& legitima non debetur nepotibus,aut pro nepotibus, nisi deficientibus ipsorum parentibus,qui illam non accepissent,atque tunc,sicut legitima illis deberetur, non per capita,sed per stipitem,ita & alimenta:quare quod,ad cõpetentia alimenta,accepturus esset parens, diuidendum esset inter nepotes,aut pronepotes. Atq; in hoc sensu accipiendum est, quod Molina vbi supr.nu.5. hac de re docet.

Quamuis item, quando alimenta filijs debentur solum ratione indigentiæ eorum, cesset hoc debitũ, si illi aliunde habeant vnde competenter se sustentent,vt locis citatis,& alibi,dictum à nobis est; in re tamen proposita,esto aliunde cæteri filij habeant cõpetentia alimenta,debentur,relinquendaque necessariò illis sunt,à patre,& matre,maioratum ex regia facultate instituentibus;sicut etiam legitima eis debebatur,esto alioquin essent ditissimi.Ita cũ alijs,quos citat,Grego.Lopez vbi sup.& Molina,cap.5. citato nu.6.Qui addunt, eiusmodi alimenta iure actionis peti: illa verò alia officio iudicis:de qua re inferius: idque confirmat,deberi,esto filij competentia aliunde habeant alimenta.

Præterea, quamuis fœminis,quibus alimenta ex capite solius indigentiæ debentur, possit dari dos, quæ respondeat alimentis, vt nubant; non tamen obligatio est tradi plus, quàm annua alimenta, quæ exspirent cum morte eius, cui ob indigentiam debentur, nisi sobolem relinquat, quam alimentare etiam sit necesse,vt locis citatis dictum à nobis est: nihilominus filiabus legitimis, quibus portio legitima debebatur in bonis instituentium maioratum ex regia facultate,relinqui nomine alimentorum debet cõpetens dos,vt nubant,si ita velint,& de qua disponere possint post mortem suam,vt dictum est: atque id est,quod nomine alimentorum, comparatione filiarum,intelligitur in regijs facultatibus, quæ permittunt instituere maioratum de legitimis aliorum filiorum,relinquendo tamen singulis competentia alimẽta. Comparatione etiam filiorum intelliguntur alimenta competentia ad assumendum congruum sibi statum, hoc est,vnde reditus competentes habeant, & de quorum capitali, tanquam verè illius domini, possint disponere in tempus post ipsorum vitam. Ita Molina vbi sup.à nu.7. Couar.nu.15.citato. Grego. Lopez glos.1.citata, & communis doctorum sententia,quam referunt.

4 Cum eiusmodi alimẽta loco legitimæ ex legis præscripto debitæ succedant, imò sit,quod de legitima diminui, etiam ex facultate Regis, non potest,vtiq; sicut legitimæ apponi non potest grauamen, si vero apponatur,est ipso iure nullum,vt disp.177.ostẽsum est: ita neque eiusmodi alimentis apponi potest grauamen vllum;si verò apponatur,est ipso iure nullũ. Ita Molina vbi supra nu. 11. & communis doctorũ sententia,quam refert. Qui nu.12.addit,si pater aliquid vltra competentia alimenta alicui aliorũ filiorum relinquat, posse in eo incremento apponere ei grauamen. Ego sane id non probo. Etenim,cum integra legitima sit ei alioquin debita; neque æquitas postulet,vt parens constituat maioratum contingendo legitimas filiorum,& insuper sibi reseruet de ter-

A tio,& quinto,aliquid de quo libere possit disponere, sane quicquid reliquerit vni filiorum intra terminos legitimæ ipsi alioquin debitæ,tãquam legitima illius est id reputandum, neque vllum grauamen poterit parens in eo apponere.

Posito,legitimam filijs titulo institutionis, & non alio,relinqui posse,idque non solum de iure communi,sed etiam de iure huius Castellæ regni,vt cũ Molina,c.5.citato.nu.17.dispu.175.ostendimus,dubium est. 5
Vtrum similiter,quãdo maioratus ex regia facultate instituitur, contingendo legitimas,& solum illis relinquendo competentia alimenta, quæ loco legitimarum succedunt,& tanquam portiones legitimarũ eis relinquuntur,quas nefas est vlterius, etiam ex regia facultate,minuere,necesse sit eis relinqui titulo in- B stitutionis hæredis,an verò satis sit quouis alio titulo eis relinqui. Dicendumque est cum eodem Molina vbi sup.nu.20.satis esse,quouis alio titulo eis relinq. Id quod probat,qm tales maioratus non aliter, quã ex regia facultate,institui possunt,vt ex dictis cõstat: formæ autem regiarum facultatum habent institutores posse primogenium instituere ex testamẽto, vel ex quauis alia vltima voluntate, vel donatione causa mortis,vel inter viuos,vt maluerint, dummodò alijs filijs alimenta relinquat:cum ergo,in quo instrumẽto tales maioratus instituũtur,relinqui possint ac debeant cæteris filijs alimenta illa, neque hæredis institutio locũ habeat in codicillo, donatione causa mortis, & multò minus in contractu inter viuos: consequens profectò est, vt ex ipsismet facultatibus con- C stet,necesse non esse relinquere cæteris filijs ea alimẽta titulo hæredis institutionis,sed satis esse quouis alio legitimo titulo ea eis relinqui: id qđ in praxi esse receptum,testatur Molina vbi supra, tametsi in calce.nu.23.subiungat, tutius esse, si in ipsismet regijs facultatibus exprimatur, satis esse quocunque titulo relinqui cæteris filijs ea alimenta, vt aliquãdo fuisse expressum,ait se vidisse.

Dubium deinde est,vtrum,si parens regia facultate maioratum instituat,nec cæteris filijs alimẽta relinquat, possint cæteri filij dicere nullam eam maioratus institutionem,quasi eo ipso censeãtur ab eo parente præteriti. Potissimum verò dicere possunt eã nullam ex eo,quod in regijs facultatibus apponi soleat ea clausula; *con tanto que ayays de dexar, y dexoys, a los nuestros hijos, y hijas, que agora teneys, y tunieredes de aqui adelante, en quien no succediere el dicho mayorazgo, alimentos*; quæ clausula conditionalis videtur, ac proinde,ea deficiente, nulla videtur esse maioratus institutio sub ea conditione concessa. Molina nihilo minus vbi supra à nu.24.multis contendit, validam esse,nec posse dici nullam,sed cæteris filijs,de bonis vinculo maioratus alligatis,tribuenda esse competẽtia alimenta modo explicato: atque ita ait, se vidisse aliquando pronunciatum. Ducitur potissimũ. Quoniam ea clausula potius habet rationem modi,quem maioratus institutor implere teneatur,vel in ipsa maioratus institutione,vel posteà in alia scriptura; aut re ipsa alimenta alijs filijs præbendo,& ad cuius im- E pletionem iudex cogere possit,etiampost maioratus institutorẽ defunctũ,quum habeat rationẽ conditionis. Imò verò id non est aliud,quã obligatio, quæ in est ex natura rei eo ipso,quod conceditur talis maioratus institutio, esto in facultate non exprimeretur: qñ autẽ illis verbis exprimitur, non aliud exprimi intẽditur,quàm ad quod maioratus institutor tenebatur,esto non exprimeretur; quod propriè non est cõditio,sed modus,seu obligatio concomitans. Longè vero maiori cum ratione, quando maioratus institutor relinqueret quidem cæteris filijs alimenta, attamen minimè sufficientia, dicere non possent nullam ea de causa eandem institutionem, sed solùm possent agere ad incrementum, quod ipsis, iudicis arbi- 6

arbitrio,est præstandum, de ipsis bonis vinculatis, minuendo ad id,quantum sit satis maioratum. Meritò verò admonet Molina, potius iudici esse inclinandum in fauorem cæterorum filiorum,vt scilicet vnusquisque competentia alimenta accipiat, quàm in fauorem maioratus. Eadem quoq; ratione,si vni cuique filiorum essent ab institutore maioratus relicta competentia bona ad alimenta, eorumque aliquod postea euinceretur, de bonis ipsis vinculatis esset id resarciendum illi, à quo eriperetur, vt bene idem autor ibidem affirmat. Addit Molina, vbi supra num.42.vt maioratus successores liberentur ab innumeris litibus & contentionibus,quæ circa eiusmodi alimenta quotidie excitantur, solere eorũ institutores impetrare à principibus,vt in eiusmodi facultatibus exprimatur, quòd tribuendo singulis filijs,aut filiabus,certam quantitatem,censeantur accepisse competentia alimenta, aut dotes: concediq; sæpè solere,ac exprimi,oblata prius principi quantitate bonorum institutoris maioratus, & oblato numero filiorum eiusdem institutoris. Eam verò clausulam ait Molina utilem esse, tametsi non omnino litibus aditum præcludere. Quòd profectò confirmat,minimè expedire, concedi facultatem ad maioratus instituendos, contingendo legitimas aliorum filiorum.

7 Sicut filijs illegitimis à cæteris ipsorum parentibus,qui institutores non sint maioratus,competentia alimenta debentur, si illa aliunde non habeant, vt disp.168. copiosè explicatum est: ita debentur à parentibus maioratuum institutoribus; cum nulla omnino sit ratio,cur hi ab hac obligatione excipiantur: quare, si illis ea non relinquant, tribuenda illis sunt de bonis ipsis maioratus vinculatis:sicut & cęteris filijs legitimis,si competentia alimenta eis maioratus institutor non relinquat, tribuenda eis sunt de bonis maioratus vinculatis, vt paulò antea dictũ est. Ita Molina vbi sup.à nu.42.qui copiosam ea de re texit disputationem: satis verò sunt,quæ vniuersim de eiusmodi alimentis illegitimorum disp.168. à nobis dicta sunt.

8 Dubium est, quando primus maioratus institutor competentia alimenta,ac dotes tribuit cæteris filijs ac filiabus, aut de bonis maioratus illis sufficienter persoluta sunt, num successores postea in maioratu,si illi ad paupertatem deueniant,teneantur illis iterum præbere alimenta. Et num, defunctis illis, qui postea successerint in maioratu, teneantur suis fratribus,& sororibus, egentibus, tribuere alimenta,& dotes. Ad quod paucis dicendum est, non ad aliud eos teneri, quàm tenerentur, si non succederẽt in maioratu,& similiter essent diuites,& fratres, aut sorores,eadem egestate laborarẽt: quare non tenentur quatenus successores in eo maioratu,sed quatenus diuites; eodemque modo tenebuntur, aut nõ tenebũtur,siue maioratus à principio institutus fuerit ex regia facultate contingendo legitimas filiorũ primi institutoris, siue non ita institutus fuerit, sed fuerit legitimè absque regia facultate institutus. Atque hoc tandem est, quod vult Molina vbi supra à nu.56. licèt rem non ita explicet, & quod vult Ant. Gom. l.40. Tauri, nu.75.

Iuxta ea ergo, quæ disp.228. circa quintum effectum patriæ potestatis explanata sunt, dicendũ est. Si tales fratres,aut sorores,matrem,aut alios ascendentes habeant,siue per lineam paternam, siue maternam, qui eis sufficientia alimenta præstare possint, eiusmodi possessores maioratuum nõ teneri ea illis præstare. Ita affirmant optime Anto. Gom.nume.75.citato,& Molina vbi sup.nu.68. Neque probo,quę idem Molina in fine operis.num.58.59.addit. Nempe maioratus ea lege esse institutos in Hispanijs,vt quicunque possessor eorum in infinitum

A teneatur ex eo maioratu alere fratres suos egentes: nulla enim talis lex vnquã fuit apposita institutioni maioratuum, etiamsi ex regia facultate maioratus fiat: sed solùm præcipitur institutori maioratus relinquere competentia alimenta reliquis suis filijs: si autem id non efficiat, transit id onus in possessorem maioratus, vt ex bonis illius vinculatis, id efficiat. Neque quod in feudis,in quibus iure Francorum succeditur,more & lege receptum sit,vt successor in illo teneatur fratribus, & sororibus præstare victum,& militiam,quicquam vrget,vt idem de successoribus in maioratibus Hispaniarum dicendum sit. Ratio autem cur,si fratres,aut sorores,possessoris maioratus ascendentem aliquem habeant,qui eis alimenta præstare possit, non teneatur possessor ma- B ioratus ea eis præstare,est. Quoniam, vt disp.228. ostensum est, hæc obligatio incumbit ascendentibus,comparatione descendentium,sicut & descendentibus comparatione ascendentium, ita scilicet, vt pater ante omnes teneatur hæc præbere filio, & post patrem,mater,post matrem verò, ascendentes alij, & quò in gradu fuerint proximiores, eo prius tenentur, & alij remotiores non tenentur,nisi in defectum proximiorum: eodemque modo filij primo loco tenentur subuenire parentibus, & in defectum filiorum tenentur nepotes, & ita consequenter: quare collaterales, vt fratres comparatione fratrum, aut sororum, non tenentur, nisi in defectum ascendentium omnium ac descendentium. Quòd si fratres,aut sorores,egeant,neque ascendentes ha- C beant,qui alimenta eis possint ministrare,in primis frater,quantumcunque diues, non tenetur illis tam abundanter suppeditare alimenta, quàm abundanter dictum est, institutorem maioratus ex regia facultate contingendo legitimas filiorum, teneri cęteris filijs,ac filiabus,ea præstare: sed solùm, si commodè possit sine suo notabili detrimento & egestate,tenetur illis tribuere annua,aut menstrua alimenta, quibus moderatè vitam traducant, attenta eorũ qualitate, & circumstantijs omnibus concurrentibus,atque apponentibus illic suam industriam & laborem,quantum par sit pro eorum qualitate & conditione. Iura autem apertè innuunt sororibus,si sint ex eodem patre, siue ex eadem matre etiam sint, siue non, teneri fratrem, non solùm præstare annua, D aut menstrua alimenta moderata eo modo,quo explicatum est, sed etiam teneri illis tradere in dotem, quod satis sit ad perpetua alimenta cum viro, apponentibus eisdem sororibus suam industriam modo explicato. Ita apertè innuitur argumento à contrario sensu, l.cum plures. §.cum tutor. ff. de administra.tutor.& habetur.l.28.titu.16.par.5.dictumque est disp.224.§.causæ legitimæ,& affirmant Molina vbi sup.nume.60. Aries Pinel.l.1.C.de bon.mater. par.3.num.101.& alij,quos citat. Sorori verò ex eadem matre,sed non ex eodem patre,vt ibidem subiecimus, si aliunde non habeat competentia alimenta,neque habeat ascendentem, aut descendentem, qui ad illa ei teneatur, & possit dare, tenetur quidẽ E frater præbere alimenta modo explicato interim dum illa vixerit,iuxta.l.qui filium.ff.vbi pupillus educari debeat.l.1. §.sed nonnullos. ff.de tutelis, & rationibus & alia iura circa fratres mox citanda, & consentit Molina vbi supra nu. 61. cum alijs, quos citat: non tamen tenetur eam dotare, vt satis apertè habetur l.cum plures.§.cum tutor. ff.de administr. tuto.atque ex parte consentit Molina num.60. citato: non tamen probo distinctionem, quàm postea num.62.subiungit, quòd scilicet, si sit sermo de dote, quæ excedat alimenta, non teneatur frater eam sororem ita dotare: secus verò si sit sermo de dote, quæ alimenta non excedat: contrarium quippe nos ostẽdimus disp.224.citata, vbi euertimus ea,quibus

Molina nititur. Quoad fratres verò est dubium, nũ, si inopes sint, & non habeant ascendentes, aut descendentes, qui illa eis præbeant, teneatur frater diues, siue maioratus sit, siue non, alimenta eis præbere, & ad id cogi possit in foro exteriori. Communis doctorum sententia id affirmat, etiamsi tales fratres sint solùm naturales; Molinaque testatur ita sæpè fuisse iudicatum, tametsi solùm quando frater, qui ea præstare compellitur, est maioratus; subiungit tamen idem necessariò esse iudicandum etiamsi maioratus non sit, & idem testantur alij. Consentiunt etiam. l. qui filium. ff. vbi pupil. educari debeat. l. 1. §. sed nonnullos. ff. de tutel. & rationibus. l. quamuis, & l. sed & si. ff. solut. matr. l. tutor. §. vlt. ff. de administ. tutor. l. mutus. in fine. ff. de iur. dot. l. si quis pro vxore. §. vlt. ff. de donat. inter vir. & vxo. Quibus in iuribus, licèt id non expressè tradatur, approbatur tamen, quod tutor aut curator, loco & nomine minoris in his alimentis expenderit, & quod vxor ex sua dote in similibus etiã alimentis expẽderit, quasi in eo non liberalitas, sed debita solutio cernatur. Atque ita plus adhuc in hanc sententiam, modo propẽ deo, quàm disput. 228. in calce quinti effectus patriæ potestatis, in eam inclinauerim. Illud tamen subiungam, stando in solo iure naturali, id simpliciter non esse debitum, sed solùm ex quadam honestate morali ac decentia, postulante id pietate, & coniunctione naturali; quòd genus debiti, nisi accederet dispositio iuris humani, quæ id solui præciperet, satis non esset, vt frater diues cogi posset illud soluere. Quo fit, vt id non plus sit extendendum, quàm fuerit iure humano statutum, receptumque fuerit in praxi. Vnde merito Molina vbi sup. nu. 67. cum multis alijs, quos citat, de quorum numero est Emanuel Acosta lib. 2. select. interpr. c. 20. nu. 2. ait, fratrem diuitem non teneri præbere alimenta consobrinis filijs fratrum egentium, iureq; optimo reprehendit contrarium fuisse aliquando iudicatum.

9 Hoc verò, inter alia, est discrimen inter eiusmodi alimenta, quæ à fratre, vel ascendentibus, debentur titulo egestatis, & illa alia, quæ ab institutore maioratus debentur cæteris alijs tanquam partes legitimarum ipsorum: quòd, quæ titulo egestatis debentur, peti debent officio iudicis, vt constat ex l. si quis à libertis in prin. & §. vtrum autem. ff. de liber. agnoscen. l. 2. & sequentibus. C. de alend. lib. c. cum haberet, in fi. de eo qui dux in matrim. & affirmant glossæ iuribus citatis, & communis doctorum sententia, quam Molina, vbi supra nume. 70. refert ac sequitur. Quæ verò alimenta ratione legitimæ debentur, iure actionis, sicut & ipsa legitima, petenda sunt, vt Molina ibidem & num. 6. cum Baldo & Iasone affirmat.

Si maioratus possessor, aut quicunque alius, iussus præstare certa alimẽta, ea præstare detrectet, aut remoretur, pignorum captura, eorumque distractione, ea soluere iudicis officio est cogendus. l. si quis à liberis. §. si quis ex his. ff. de lib. agnosc. & affirmat Molina vbi sup. nu. 71. Atque ob technas, versutias, & tergiuersationes, eiusmodi debitorum alimentorum, qui ex odio, & auaritia, mille modis impedire solent exequutionem, consueuerunt iudices supremi, iuxta multorum doctorũ sententiam, quam ibidem Molina, num. 72. refert ac sequitur, constituere vnum prædium in bonis talis debitoris, quod red dat sufficienter ea alimenta, vt ex illius reditibus, pacificè illa is percipere valeat, cui debentur. Quòd si id prędium locatum sit, compellitur debitor alimentorum, cedere iura aduersus conductorem, & mandatum dare in causa propria, vt ex illo is, cui debentur, plenè ea percipiat.

10 Alimenta, quæ in singulos annos, aut in singulos menses, constituta fuerint reddi, soluenda sunt anticipata, initio cuiusque anni, aut mensis, sicut & similia legata ad alimenta, nisi contrarium fuerit expressum, neque enim alimenta moram patiuntur. l. 1. C. quãdo dies leg. ced. l. nec semel in prin. ff. eodem tit. & affirmant Bart. & communis doctorum sententia quam Molina vbi sup. nume. 73. refert ac sequitur. Item alimenta præstanda sunt, vt is, cui debentur, se ex illis alat extra domum eius, cui illa debet, si ita huic expediat, saltem ad vitanda iurgia, vt, cum alijs, quos citat, Molina, nume. 74. subiungit. Qui addit, soluenda esse in pecunia, refertq; Angelum asserentẽ, se pluries ita vidisse iudicatũ, & alios consentientes. Verumtamen. l. cum ij. §. vult igitur. ff. de transf. vnde id confirmat, non multum vrget.

11 Alimenta iudicis arbitrio taxanda sunt, argumento. l. 2. ff. vbi pupil. educ. deb. Qualiter autem causa tractari summariè debeat, disput. 228. in quinto effectu patriæ potestatis dictum est. Licet autem Cou. in 4. decret. par. 2. c. 8. §. 6. nu. 6. cum Bar. & alijs, velit, iudicem Ecclesiasticum cognoscere de ea posse, etiam inter laicos, merito tamen Molina vbi supra id negat: nisi incidenter de alimentis cognosceret vna cum causa alia Ecclesiastica.

12 Molina vbi supra nume. 77. ait, fauore alimentorum, quæ filijs debentur, iure introductum esse, vt super eis, nec pacisci, nec etiam cum iuramento tranligi possit. Nos verò disp. 557. ostendimus, solùm esse inualidam transactionem sine decreto iudicis quorumcunque alimentorum, quæ ex vltima voluntate debeantur in futurum, quibuscunque ea debeãtur: secus verò circa alimenta, de quorum numero ea sunt, de quibus hac disputatione est sermo. Item ostendimus, validam esse illam aliam transactionem, si iuramento confirmetur. Lege, quæ copiosè ibi dicta sunt.

13 Ex qua causa potest vnus alterum exheredare, potest etiam ei denegare alimenta alioquin eidem debita, de quibus hac disputatione dictum est. Exceptis his, sine quibus conseruare non posset vitam, vt in calce disp. 168. & disp. 176. post causas exhæredationis, dictum est. Consentit Molina lib. 2. de primog. c. 16. nu. 1. Ibidem à num. 4. copiosè disputat quæstionem, num validæ ac iustæ sint leges, quæ filios ideo exhæredant, quòd absque parentum consensu contrahunt matrimonium: quo in loco ex parte nobiscum consentit. Quia verò rem hanc fusè examinauimus disp. 176. circa vndecimam exhæredationis causam, solùm addendum putauimus. Si talis filia aliunde non habeat competentia alimenta, æquitatem postulare, vt non eousque exhæredetur, vt non maneant illi competentia alimenta, atque adeò dos, quæ ad illam in totam vitam sufficiẽs sit: in quam sententiam inclinat etiam Molina vbi sup. num. 15.

14 Dubium est, vtrum si illis, quibus in hac disputatione dictum est, alimenta, aut dotes, deberi, semel integrè persoluta sint, eaq; amittant, ac deueniãt ad egestatem, sint iterum alia necessariò illis tradẽda, Molina vbi sup. à nume. 22. distinguit. Quòd aut dos, vel alimenta, collata sunt ab eis, qui illis, quibus collata sunt, legitimam debebant: aut ab alijs, qui legitimam non debebant. Et rursus, vel talis dos, aut alimẽta, perierũt culpa eius, cui collata sunt, vel absque culpa casu fortuito. Si collata sunt eis, quibus legitima debebatur, & absque eorum culpa perierunt casu fortuito, tunc cum Barto. & alijs, quos citat, ait tradendam esse aliam dotem, & alia alimẽta. Ego potius dicerem, si non integra legitima fuit alicui tradita in dotem, aut in alimenta: quia incrementum regia facultate vinculo maioratus fuit alligatum, vel quia reseruatum illi fuit tradendum post mortem parentum, tunc augendam esse dotem intra quantitatem integram legitimæ, tametsi aliquantulum

tulum minorem, quàm præcedentem, si tota competens antea illi tradita fuit: quandoquidem ratio est habenda dotis antea datæ, quæ ei perijt, cui tradita fuit, & quam in suam portionem legitimam tenetur computare. Est verò tunc dos augenda, esto ad id necessarium sit demere de bonis vinculo maioratus alligatis: neque enim æquitas patitur, vt vna filia maneat, ob casum fortuitum, sine dote, saltem moderata & tenui pro sua conditione & statu, vt maioratus ex incremento suæ legitimæ creatus, integer alteri perseueret: quare, esto defunctus esset parẽs, qui eum maioratum creauit, successor in maioratu de bonis illis vinculatis teneretur eodem modo augere dotem. Quod si incrementum vsque ad integram legitimam parentes reseruassent tradendum tali filiæ post suam mortem, tunc ex illo similiter augẽda esset dos. Quòd si non sufficeret, aut integram legitimam ea filia accepisset in dotem, aut etiam plusquam legitimam, tunc, si parentes commodè id efficere possent, tradere illi tenerentur ad alimenta, quãtum satis esset, vt, parcè viuendo, apponendoq; propriam industriam, talis filia vitam posset transigere, vt dictum est: non verò plus illi tradere tenerentur, quàm commodè possent, vt supra vtrumque dictũ est. Quæ de dote dicta sunt, dicenda similiter sunt de alimentis competentibus tradendis filijs, siue do natione ad nuptias, siue quacũque alia ratione, si alimenta illa absque culpa talis filij, casu fortuitò pereant: est enim vtrobique eadem ratio.

Quod si dos, vel alimenta competentia, semel tradita ab eo, qui debitor erat legitimæ illi, cui ea tradidit, pereant culpa eius, cui tradita sunt, tunc sane non iterum debet ei aliam competentem dotem, neque alia competentia alimenta. Si tamen commodè id efficere possit, cogendus erit tradere illi subleuamen aliquod annuum, aut menstruum, vnde, apponendo simul suam propriam industriã, parcè viuat. Ita Molina vbi sup. cũ alijs, quos citat, atque id probant, quæ supra dicta sunt, & quæ dicta sunt disput. 228. circa quintum effectum patriæ potestatis.

Quando dos, vel alimenta, data essent ab eo, qui debitor non esset legitimæ, vt à fratre diuite, sorori inopi, aut fratri inopi, tunc, si culpa accipientium perijsent, ac consumpta essent, conuenient omnes, non teneri tradere illis alia. Quando autem casu fortuito perijsent, multi, quos Molina vbi supra nume. 29. refert, idem affirmant. Ipse verò, cum alijs, contrarium censet. Certè, cum supradictum sit, obligationẽ fratri diuiti dotandi sororem, & alimentandi fratres inopes, nõ esse de iure naturali, sed de iure ciuili, non uidetur extendenda, vt sæpius teneatur præstare dotem, aut alimenta, quæ necessaria non sint ad uitæ conseruationem, quasi id onus ius ciuile imponere ei intenderit: tametsi consulendum id sit, tanquam melius, & tutius, fratri diuiti, qui cõmodè, absque notabili suorum filiorum detrimento, id facere possit. Atque propter opinionum varietatem consulit Molina vbi supra, num. 28. vt frater, qui primò alimenta alteri fratri ex obligatione tribuit, non ea soluat in pecunia, aut in alijs rebus, quæ consumi possunt, sed ea potius cõsignet in suis proprijs reditibus, consignando ibi annuam, aut menstruam, portionem, vnde is frater, dum vixerit, sustentetur.

15 Dubium est, quando aliquis peteret alimenta sibi debita, iuxta dicta tota hac disputatione, & oriretur lis inter eum, & illam, à quo illa petit, vno contendente sibi deberi: & altero id negante, ac se descendente, vtrum tunc, interim dum lis pendet, nec causa est integrè definita, cogendus sit reus tribuere actori competentia alimenta, quibus se sustentet, & litem prosequatur. Ad quod in primis dicendum est, si actor diues sit ita vt aliunde competentia habeat alimenta, quibus & se sustentet, & litem prosequatur, tribuenda illa non esse, sed expectandũ esse finem & euentum litis. Ita Couar. de pract. qq. c. 6. in calce, nu. 6. Molina vbi sup. nume. 49. & communis doctorum sententia, quam citãt, idq; apertè probant. l. si instituta. §. de inofficioso, ibi, *propter inopiam pupilli*. ff. de inofficioso testa. l. vlt. ibi, *si aliqua alia facultas esse non poterit*. C. de ordine cognitionum, & l. extraneo. ff. de ventre in poss. mitt. Quando autem quis esset in possessione, vt alimenta ei præstarentur, expelli à possessione non posset propter litem obortam, antequam omnino vinceretur, siue diues esset, siue pauper.

Quando autem, qui alimenta petit, pauper est, tunc obtenta ea de re vna sententia, esto reus ab illa appellasset, cogendus esset, interim dum lis penderet, tradere tali actori competentia alimenta, vnde & sustentari posset, & litem prosequi. Ita colligitur ex l. si instituta. §. de inofficioso. ff. de inoffic. testa. & ex l. vlt. C. de ord. cognitionum, & affirmant Molina vbi supra à nu. 30. & alij quos citat. & consentit Couar. nu. 6. citato. Idemque dicendum est, esto nulla sit obtenta sententia, quando aliquis est in qua si possessione, quòd est filius, aut alius descendens, vel ascendens, aut etiam frater eius, à quo petit alimenta, si eo titulo ei debeantur; argumento. l. vlt. C. de ord. cogn. & affirmat Molina vbi sup. à num. 36. Neque dissentit Couar. c. 6. citato, imò ita decisum est à patribus Rotæ, post decisiones antiquas, sub titulo de iudicijs, decis. 2. Adde, esto nõ sit in ea qua si possessione, reusque neget illum suum descendentem, ascendentem, aut fratrem esse, iudicem sumere debere summariam cognitionem, & cõperto ex fama, aut ex vnico teste omni exceptione maiori, vel etiam ex iuramento alimenta petentis, vnà cum alijs coniecturis, quæ cum iuramento actoris tantam fidem faciant, quantam vnus testis omni exceptione maior, cogere debet reum præbere illi alimẽta competentia ad se interim sustentandum, & litem prosequendam, iuxta l. si quis à liberis. §. si vel parens. l. si neget. ff. de lib. agn. & l. vlt. nu. 19. p. 4. quæ (iuncto Greg. Lopez. ibi.) tradit, quæ de iuramento actoris dicta sunt. Consentiunt gl. vlt. l. vlt. C. de liber. alen. Molina vbi supra à nu. 39. & Couar. c. 9. citato. nume. 8. & alij, quos citant.

Vtrum autem is, cui alius cogitur ita alimẽta præstare, teneatur, antequam illa ei exhibeantur, præstare cautionem, quòd, si in causa succubuerit, illa reddet. Couar. c. 6. citato. num. 7. affirmat, Molina verò vbi supra à nu. 41. quamuis dicat, ita in forentibus cõtrouersijs solere fieri, etiã in filio, qui est in quasi possessione filiationis, propendet tamen in contrariam sententiam in eo, qui est in quasi possessione tituli, ob quem ea alimenta debẽtur: quoniam, inquit, esto postea succumbat, non tenetur alimenta percepta restituere. Sane dicerem, eum, qui est in possessione alimenta percipiendi, non teneri prædictam cautionem præstare. Reliquos verò eam existimo præstare teneri, saltem iuratoriam, ꝗ ea restituent, quando commodè potuerint, si succubuerint, etiam si sint in quasi possessione tituli, vnde debentur. Atque in primis, si dolosè illa petiuerunt, & acceperunt, scientes sibi non deberi, tunc dubitandum nõ est, in conscientiæ, & in exteriori foro, teneri illa restituere, tanquam iniustè formaliter, & materialiter accepta: id quod apertè docent. l. 1. & 2. ff. si mulier ventris nomine. Si verò ea petiuerunt & acceperũt, arbitrantes sibi deberi, sane, post ortam controuersiam, ea lege & conditione illa accipere debent, vt, si sibi non debentur, ea, quando cõmode potuerint, restituant ei, à quo materialiter iniustè ea accipiunt, atque adeò cauere debent de illis restituendis in eo euentu, saltem iuratoria cautione, si aliam non pos-

possint exhibere: neque enim iustitia patitur, vt ille alius illa omnino indebita aliter præstare cogatur, quàm sub tali conditione, & cautione. Lex autem. 1.§.interest.ff.si mulier vent.nom. certè nihil in cõtrarium docet. Neque item.l.1.§.sed etsi incertũ. ff.de vent. in poss.mitt. Ibi enim solùm habetur, minus malum esse, in dubio, iubere alimenta præstare ei, qui in ventre prægnantis latet, cuius creduntur esse bona defuncti, quàm ea illi denegare: id uerò nõ tollit, quòd, si illa non erant ei debita, sint illi reddenda, ad quem alioquin pertinebant, & qui contendebat non esse illi alteri debita. Vel dic, id in eo euentu fauore fœtus fuisse constitutum, neque esse extẽdendum. Atque hnc magis placet, quia id sonant ea iura, potuitq; in commune bonum statui.

Obiectio. Quòd si quis nobis obijciat.l.vlt. C.de ord. cog. vbi cum ei, qui in possessione erat suæ libertatis, controuersia circa illã moueretur, isque, qui cõtendebat illum esse suum mancipiũ, eripuisset ab eo sua bona, iubetur, cũ cõstaret ad illum, qui in possessione erat suæ libertatis, ea bona pertinuisse, illi ea restituere; modo tamen, qui est in possessione suæ libertatis, cautionẽ præstet, ꝗ si succubuerit in causa libertatis & per consequens compertum fuerit illa bona ad illum alterum pertinuisse tanquã bona sui mancipij, illa integra ei restituẽtur; alioquin ponãtur in sequestro, quousq; causa libertatis dirimatur. Insuper præcipitur, vt si aliunde is, qui contenditur esse mancipium, non habeat bona, vnde se alat, & prosequatur litem; dentur ei inde competentia alimẽta: neque in eo textu is præcipitur vllam præstare cautionem, ꝗ

Satisfit. si succubuerit, illa reddet. Si quis, inquam, hoc nobis obijciat, dicendum est. Propterea illum, qui in possessione est suæ libertatis, nõ iuberi præstare cautionem, quoniam, quicquid in eo euentu mancipiũ illud postea acquisierit, ad eundẽ dominum spectat, ac proinde impotens omnino est futurum ad eas expensas, & alimenta soluenda. Non verò sic res habet in similibus alimentis, quæ hominibus liberis iudicis præcepto cogeretur quis exhibere.

Quando aũt eiusmodi alimẽta præstanda sint, interim dum lis pendet, ad eam prosequendam, & ad sustentationẽ eius, qui illam prosequitur. Quicquid quidam in contrariũ dixerint, affirmandũ est, cum Cou.nu.7.citato, Molina vbi sup.à num.47.& cum communi sententia, quam referunt, id iudicis arbitrio esse relinquendum ac definiendum.

DISPVT. 617.

Vtrum in Hispanorum maioratibus iure sanguinis, an iure hæreditario succedatur. Et an successor, vel etiam institutor, variare possit conditiones, modos & vocationes, prima institutione maioratui appositas.

SVMMARIVM.

1 *Successio iure hæreditario, ex pacto & prouidentia, ac iure sanguinis quid.*

2 *Succeditur in maioratibus Hispanis anteriori possessori, qui non sit ipsemet institutor, iure sanguinis, & non hæreditario.*

3 *Successio in maioratu comparatione immediati institutoris, quando sit, nec iure sanguinis, nec hæreditario, sed ex pacto & prouidentia: & quando sit iure hæreditario.*

4 *Maioratus immediatus possessor, qui institutor nõ est, instituere non potest hæredem in illo ad eum proximè vocatum, estq; nulla ea institutio.*

A 5 *Maioratus possessor, qui institutor non est, mutare non potest antiquas primi institutoris conditiones, modos, ac vocationes, neque alias addere de nouo.*

6 *Maioratus si ita institutus esset, vt exspirare deberet in vltimo, ad quem deuenit, is vinculare ea bona de nouo posset, & instituere conditiones, modos, ac vocationes, quæ vellet.*

7 *Neque ex regia facultate potest successor in maioratu mutare conditiones, modos, ac vocationes, à primo institutore appositas.*

8 *Successor in maioratu si addat noua bona, quæ vinculet, apponere poterit, etiam in priori maioratu onera, quæ priori institutioni non repugnẽt: non tamen tenentur successores ea seruare, nisi potiri velint eo augmento maioratus.*

B 9 *Maioratus interim dum reuocabilis est, potest institutor mutare conditiones, modos, & vocationes, vt ei libuerit. Secus postquam irreuocabilis est effectus.*

HActenus quid esset maioratus Hispanus explicauimus, & de illius creatione, productione, seu institutione, disseruimus. Nunc verò de successione in illis disputandum, atque primo loco, quod propositum est, erit examinandum.

Quod ad titulum huius disputationis attinet, is facilè intelligitur ex dictis disp.471. & ex alijs sequentibus. Quando enim necesse est successorem esse hæredem, nec potest, repudiata hæreditate, succedere in maioratu, aut in re alia, de qua agitur, dicitur suc- 1
C cedi in illa iure hæreditario, idque, quod institutum est, vt eo modo in illo succedatur, appellatur hæreditarium aut simpliciter, aut mixtè, vt de emphyteusi, & feudo, hæreditarijs simpliciter, aut mixtè. disp. 472.citata dictum est. Quando verò necesse non est successorem esse hæredem, sed potest, repudiata hæreditate, succedere in maioratu, aut in re alia, de qua agitur, dicitur succedi in illa ex pacto & prouidentia, & quod ita institutum est, vt in eo succedatur, dicitur non hæreditarium, sed ex pacto & prouidentia, vt de emphyteusi, & feudo, ex pacto & prouidẽtia disputatione citata dictum est. Atque, quando hoc modo iure propinquitatis, & agnationis, succeditur, dicitur succedi in tali re, non iure hæreditario, sed iure sanguinis, vt disputatione citata dictum etiã
D est. Vnde iam satis liquet, quid titulo huius disputationis inquiramus.

Multi, quos Molina lib.1.de prim.c.8.num.1.refert, asseruerunt, in maioratu iure hæreditario succedi, quos sequi videtur Anto.Gom.l.40.Tau.nu.72. in prin.tametsi quidã eorum non loquantur de maioratibus Hispaniarum, sed de iure illo primogenitorum Galliæ, & quarundam aliarum nationum, de quo disp.577.dictum est. Hanc quæstionem ait Molina tetigisse Greg.Lopez.l.9.ti.7.par.2.verb.*dellinage*, eamque reliquisse indecisam. Si tamẽ ibi Gregorius rectè expẽdatur, satis perspicuè affirmat, succedi iure sanguinis, & non hæreditario: quæstio autem, quam indecisam relinquit, est; vtrum nihilominus pater possit exhæredare filium regno, sicut & a- 2
E lijs bonis. De qua re suo loco infra erit sermo.

Contrariã sententiam, ꝗ scilicet succedatur iure sanguinis cõparatione antecessoris possessoris, qui non fuit ipsemet institutor maioratus, affirmat meritò Molina vbi sup.à nu.2.cũ Greg.Lopez.l.4.tit. 15.p.2.gl.1.cũ Pinel.l.1.C.de bo.mater.p.3.nu.99. vers.quod aũt à fortiori, & plerisq; alijs, quos citat. Id quod ex se est satis perspicuũ, & probatur. Qm̃ eiusmodi successores non accipiunt maioratum ab immediato antecessore, sed à primo institutore, à quo ad illũ vocãtur, sine vlla prorsus dependentia à collatione, aut vocatione, qua vocentur ab immediato possessore: neq; succedũt, quia hęredes immediati antecessoris, sed quia obtinent eũ gradum collationis, vel vltimo possessori, vel primo institutori, aut alicui alteri, quem postulat ac præscribit institutio & vocatio ad eum maioratum ex dispositione primi institutoris: ergo ita vocatus, succedere potest in maioratu, repudiata hæreditate immediati possessoris; ac proinde non succedit in illo iure hæreditario, sed sanguinis. Idem probat l.2. titu.15. par.2.vbi de regno Castellæ, cuius instar maioratus instituũtur, dicitur *doquier que el sennorio ouieren por linaje e mayormente en Espanna.* Addit meritò Molina in fine operis, in additione ad nume.3. eiusdem c.8.cum multis alijs, quos citat, esto maioratus institutor vocet ad maioratum proximiorem hæredẽ vltimi possessoris, aut aliter in vocationibus mentionẽ de hæredibus successorum faciat, intelligendum id esse, de hæredib. iure sanguinis, quales sunt, qui proximè ab intestato succedunt, non verò de hęredibus iure institutionis à possessoribus maioratus.

3 Dixi, succedi iure sanguinis comparatione antecessoris possessoris, qui non fuit ipsemet maioratus institutor: quoniam de eo, qui immediatè accipit maioratum à primo institutore, distinguendum est. Aut enim maioratus instituitur ex solo tertio & quinto bonorum, vel ex eorum parte, vel ex re, aut rebus certis, ad quintum bonorum institutoris attinentibus: aut instituitur ex tota hæreditate, vel ex quota hæreditatis, etiamsi sit ex tertia, & quinta parte hæreditatis, vel ex tertio & quinto bonorum vna cum legitima, aut parte legitimæ talis successoris, quæ vna cum tertio & quinto grauetur vinculo maiora-
C tus sub conditione, vt si vocatus noluerit consentire in eo vinculo suæ legitimæ, priuetur maioratu ex tertio & quinto illo bonorum. In priori euentu, quãdo scilicet instituitur maioratus ex tertio & quinto bonorum, aut ex rebus ad illa attinentibus, dicendum est. Eum, qui ita immediatè accipit maioratum à primo institutore, non succedere in illo iure hæreditario, etiamsi testamento institutus sit talis maioratus, sed integrum illi esse, repudiare hæreditatẽ institutoris, & succedere nihilominùs in eo maioratu. Ita habetur expresśe.l.21.Tauri, quæ est.l.5. tit.6.lib.5. nouæ collect. dictumque est disput.204. eo enim modo melioratus, siue vincula sint apposita, siue non, repudiare potest hæreditatem, & acce-
D ptare meliorationem, vt l. citata expresśe habetur. Cæterum tunc propriè non est dicendum esse successionem iure sanguinis, sed ex pacto, & prouidentia primi institutoris. In posteriori verò euentu, cùm maioratus sit institutus, saltem ex portione hæreditatis, neque ita sit institutus, vt diuidi possit, & acceptari ac obtineri pro vna parte, & repudiari ac dissolui pro alia, dicendum est, eum, qui ita illum accipit à primo institutore, succedere in illo eodem primo institutori iure hæreditario, ita vt non possit in illo succedere, nisi hæres existat in parte hæreditatis, in qua est institutus, vt est perspicuum: reliquos verò successores posteriùs vocatos, nõ succedere in illo iure hæreditario, sed iure sanguinis, vt dictum est, ac
E proinde posse in illo succedere, repudiata hæreditate reliquorum successorum. Quo fit, vt vnus & idem maioratus sit hæreditarius cõparatione eius, in quo fuit institutus, & ex pacto, & prouidentia, seu vt in illo iure sanguinis succedatur, comparatione reliquorum, qui vlterius ad illum vocantur. Atque hęc sunt, quæ multis disputat Molina vbi supra à nu.10. Reliqua, quæ hac de re hoc loco dici poterant, copiosè explanata sunt disput.204.citata.

4 Cum in maioratu comparatione anterioris possessoris, qui non fuit illius institutor, non succedatur iure hæreditario, sed sanguinis, neque maioratus ab illo, aut ex dispositione illius, accipiatur, sed ab institutore, atque ex dispositione primi institutoris, con-

A stat talem anteriorem possessorem non posse in illo instituere hæredem vlterius ad illum vocatum, talemq; institutionem esse nullam. Id quod de feudo habetur.c.1.in prin.de succes. feudi, illis verbis, *nulla ordinatione defuncti in feudo manente, vel valente.* Et ita affirmant Molina vbi sup.nu.20. & cõmunis doctorum sententia, quam refert. Neque probo Antonium Gom.l.40.Tauri.num.80. quatenus ab hac doctrina ex parte discrepare videtur.

Ex eodem fundamento prouenit non posse vltimum maioratus possessorem, antiquas primi institutoris conditiones, modos, ac vocationes mutare.l. cum filiusfamilias.ff.de milit.test illis verbis: *Quia hęreditati quidem suæ miles, quam vellet substitutionem facere potest: verum tamen alienum ius tollere non po-* 5
B *test.* Neque item potest alias conditiones, modos, aut vocationes de nouo apponere: cum enim nihil ab eo nouus successor accipiat, sed à primo institutore, nõ poterit nouum onus ei imponere.l.ab eo. C.de fideicommis.l.vnum ex familia.§.si de Falcidia.ff.de leg.2.& l.si arrogator.ff.de adop.affirmatque communis doctorũ sententia, quam referunt ac sequuntur Couarru.c.si hæres in calce.num.9. & Molina c.8.citato, num.21.

Quando autem maioratus veniet ad vltimum vocatorum, ita vt nullus iam superesset de familia ex his, qui disput.588. & 589. commemorati sunt, qui succedere posset; tunc, cùm ea bona futura deinceps essent libera, & tanquam de bonis liberis disponere posset vltimus possessor pro libito, vtique instituere 6
C de illis posset maioratum apponendo nouas conditiones, vocationes, aut modos, quoniam ille non esset maioratus antiquus, qui in eo vltimo possessore expirauit, sed de nouo creatus. Ita Molina vbi supra num.24.cum Peralta.

Vtrum autẽ ex regia facultate possint apponi nouæ cõditiones, aut modi, aut fieri nouæ vocationes, in maioratu à prædecessore aliquo instituto, siue talis maioratus absque regia facultate sit institutus, siue institutus sit ex regia facultate, quod Molina disput.c.8.citato à nu.28. Nos rem copiosè examinauimus disp.174. conclus.5. & 6. & partem negãtem definiuimus, eam ex suis deducendo principijs. 7

Quando successor in maioratu addit, seu vinculat, bona aliqua sua propria priori maioratui, tũc ad- 8
D dere potest conditiones, & modos, nõ solùm bonis, quæ de nouo addit, vt ex se est notissimum, sed etiam priori maioratui: modò tamen in nullo repugnent cum prioribus conditionibus, modis & vocationibus: quippe in nullo contraueniri possit priori institutioni, in nulloq; illa frustrari valeat. Obserua tamen, nouas conditiones, & modos, non obligare successores in antiquo illo maioratu, nisi ex hypothesi, si succedere simul velint in bonis de nouo additis ac vinculatis priori maioratui: quare quicumque successor in antiquo maioratu poterit nolle adimplere eas conditiones, & modos, cõtentus solis bonis prioris maioratus. Ita Molina.c.8.citato. nume.35. Qui consulit, vt nunquam conditiones, præsertim repu-
E gnantes, priori maioratui addant, ne eueniat, vt, bona, quæ addunt, diuidantur à bonis prioris maioratus in diuersos possessores, vt contra ipsorum intentum, sæpe euenit in aliquibus maioratibus Hispanis, quibus factæ fuerunt eiusmodi additiones.

Institutor verò maioratus, interim dum maioratus reuocabilis ab eo fuerit, mutare potest conditiones, modos, ac vocationes, pro suo libito, & alias facere. Qui enim reuocare maioratum à se institutum potest, longè maiori ratione poterit conditiones, modos, & vocationes pro libito in eo variare. Postquàm verò maioratus irreuocabilis est effectus, non potest modos, conditiones, & vocationes in præiudicium vocatorum mutare; quoniam donationi iam 9